

ΕΝΟΤΗΤΑ 11

Κύριοι όροι της πρότασης

(Ρήμα-Υποκείμενο-Αντικείμενο-Κατηγορούμενο)

1. Να συνταχθούν οι παρακάτω προτάσεις και να χαρακτηριστούν τα ρήματα αμετάβατα ή μεταβατικά ή συνδεδετικά:

- α. Άλιεύς τις αύλους είχε.
- β. Τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίοι εἰσὶν οἱ θεοί.
- γ. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος.
- δ. Οὐχ Ἡρακλῆς οὗτός ἐστιν.
- ε. Κύκνοι εἰρηναῖοί (= εἰρηνικοί) εἰσι.
- στ. Ἀγαμέμνων ἡγεμὼν τοῦ σύμπαντος στρατοῦ ἦν.
- ζ. Οἱ βότρυες ὄμφακές εἰσι.
- η. Ὁ ὄνος ἐκ τοῦ κόπου ἐτελεύτησε.
- θ. Χελιδὼν ἐστὶ φιλόανθρωπος (= φίλη του ανθρώπου).
- ι. Αἱ Σειρήνες κατάπτεροι ἦσαν.
- ια. Ἄνθρωπός τις εἶχεν ὄνον καὶ ἵππον.
- ιβ. Δράκων τις (=ένα φίδι) κατέφαγεν τῆς χελιδόνος τοὺς νεοσσούς.

2. Να υπογραμμίσετε τα αντικείμενα στις παρακάτω προτάσεις:

- α. Ἀβροκόμας ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέραις πέντε.
- β. Οἱ συνόντες Σωκράτει (=αυτοὶ που συναναστρέφονταν το Σωκράτη) ἐνδιέτριβον τῇ φιλοσοφίᾳ.
- γ. Κομίζει γλαῦκα εἰς Ἀθήνας.
- δ. Λυκοῦργον θαυμάζω καὶ σοφὸν ἠγοῦμαι.
- α. Ἡ τοῦ Θεοῦ φρόνησις πάντων ἐπιμελεῖται.
- β. Ἄνθρώπου ψυχὴ τοῦ θείου μετέχει.
- γ. Τὸ τῆς πόλεως ἦθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσι.
- δ. Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζητεῖ δὲ τὰ βέλτιστα.
- ε. Ἐν ἀρχῇ ὁ Θεὸς ἐποίησε τὴν γῆν.

3. Να εντοπίσετε στις παρακάτω προτάσεις το υποκείμενο και το κατηγορήμα και να αναγνωρίσετε τη μορφή του κατηγορήματος.

α. Ὁ ρήτωρ ἀγορεύει.

β. Ὁ ἀνὴρ λούεται.

γ. Ἡ Κρήτη ἐστὶ νῆσος.

δ. Τὸ παιδίον φαίνεται ἀσθενές.

ε. Ἀλέξανδρος ἐκαλεῖτο μέγας.

στ. Οἱ Πέρσαι ἔλυσαν τὰς σπονδάς.

ζ. Οἱ στρατιῶται διώκουσιν τοὺς πολεμίους.

η. Οἱ σοφισταὶ διδάσκουσιν τοὺς νεανίας τὴν ἀρετὴν.

θ. Ὑμεῖς οὐ λέγετε ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν.

ι. Κίμων ἠλευθέρωσε τοὺς Μιλησίους τῆς δουλείας.

ια. Οἱ Λακεδαιμόνιοι νομίζουσι τὴν λιποταξίαν αἰσχύνην.

ιβ. Ὁ Σωκράτης ἐκάλεε τοὺς σοφιστὰς ἀσόφους.

ιγ. Πολλὰς πόλεις ἔκτισεν ὁ Ἀλέξανδρος.

ιδ. Ταῦτα ἔλεγον οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς Ἀθηναίοις.

ιε. Μυκῆναι ἦσαν πόλις ἐν Πελοποννήσῳ.

ιστ. Δικαιοσύνη νομίζεται καλόν.

ιζ. Οἱ στρατιῶται ἔβαινον διὰ τῆς πεδιάδος.

ιη. Δημοσθένης συχνάκις ἠγόρευεν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

ιθ. Ἀθηναῖοι κατέλιπον τὰ τείχη ἡμιτελῆ.

κ. Οἱ πολέμιοι ἀπέδωσαν σφῶους τοὺς αἰχμαλώτους τῇ πόλει.

κα. Βουκεφάλας ἐγένετο ἀφανὴς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Οὐξίων.

κβ. Ὁ σάλος (=ἡ τρικυμία) οὐκ ἐπέτρεψεν ἡμῖν τὸν πλοῦν.

κγ. Ἐν ἐκάστῃ (=σε κάθε) πόλει οἱ νόμοι ἐμποιοῦσι (=καλλιεργοῦν) τοῖς πολίταις τὴν ἀρετὴν.

κδ. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐσυχνάζομεν καθ' ἡμέραν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

κε. Μικρὰ ἐφαίνετο ἡ νῆσος μακρόθεν (=ἀπό μακριά).

κστ. Ἄπαντες οἱ νεανῖαι ἐγυμνάζοντο ἐν τῷ γυμνασίῳ.

κζ. Οὐ κατεπέισατε ἡμᾶς περὶ τούτων τῶν πραγμάτων.

κη. Ἄπαντες ἀπεκάλουν τὸν Σωκράτη σοφόν.

κθ. Ἄρετὴν μεγίστην ἐνόμιζον οἱ Ἴωνες τὴν φιλοσοφίαν.

4. Να εντοπίσετε στις παρακάτω προτάσεις το ρήμα και το υποκείμενο, και όπου υπάρχουν, το κατηγορούμενο ή το αντικείμενο ή τα αντικείμενα.

α. Μικρός ἐστὶν οὗτος ὁ οἶκος.

β. Προμηθεὺς ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις τὸ πῦρ.

γ. Ἄπαντες ἤκουον τοῦ ρήτορος.

δ. Λεωνίδα ἀπέθανεν ἐν Θερμοπύλαις.

ε. Ἀποδώσομεν τὴν πατρίδα μείζονα (=μεγαλύτερη) τοῖς ἔσομένοις (=στους απογόνους).

στ. Ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη νομίζονται ἀρεταί.

5. Να εντοπίσετε στις παρακάτω προτάσεις τα αμετάβατα και τα μεταβατικά ρήματα και όπου υπάρχουν μεταβατικά, να αναγνωρίσετε αν είναι μονόπρωτα ή δίπρωτα.

α. Ἀλέξανδρος καὶ τὸ αὐτοῦ στράτευμα διέβαινον τὴν Αἴγυπτον.

β. Δαρεῖος ἠσθένησεν σφόδρα (=πολύ) μετὰ τὴν μάχην τὴν ἐν Ἴσσω.

γ. Ἄπαντες ἐν νυκτὶ (=τὴ νύχτα) ἠσυχάζουσι καὶ ὑπνώττουσιν.

δ. Ὁ ρήτωρ ἔλεγε τοῖς πολίταις τὴν ἑαυτοῦ γνώμην.

ε. Ἀπηλλάξαμεν ὑμᾶς τῶν δεσμῶν.

στ. Οἱ ἀθληταὶ ἔθεον (=έτρεχαν) ἐν τῷ σταδίῳ.

ζ. Δαρεῖος ἐβασίλευσε τῶν Περσῶν δώδεκα ἔτη.

η. Βλάπτει τον ἄνδρα ο θυμός.

θ. Οὕτως ἐβαινε νη μάχη.

ι. Μη παντί λόγω πιστεύετε.

ια. Ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θεοῦ μετέχει.

ιβ. Προμηθεὺς ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις τὸ πυρ.

6. Να υπογραμμίσετε τα ονόματα που λειτουργοῦν ὡς ἀντικείμενα και να προσδιορίσετε τὴν πτῶση στὴν οὗοία βρίσκονται.

α) Λακεδαιμονίων κατηγοροῦν, ὅτι τὴν Καδμείαν κατέλαβον.

β) Δίδωσιν αὐτῷ τὴν χώραν διὰ τὴν εὐργεσίαν ταύτην.

γ) Ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων πολλοῖς ἄν παραδείγμασι χρήσαιτο.

δ) Τῶν μαρτύρων ἀκηκόατε, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

ε) Κότυς τῷ δωρησαμένῳ τι ἀντεδωρήσατο λέοντα.

στ) Ὁ πατὴρ μοι τὴν τυραννίδα τὴν ἑαυτοῦ κατέλιπεν, οὐ τὴν τύχην.

ζ) Σὺ οὖν τῶν τε εἰρημένων μέμνησο καὶ ἐκεῖνο ἐνθυμοῦ.

7. Να εντοπίσετε τα ρήματα, τα ἀντικείμενά τους και τα κατηγορούμενα τῶν ἀντικειμένων.

α) Οὐχὶ δοῦλον ἑαυτὸν ἐκάλει ὁ Ὑπάτιος.

β) Θεσπιὰς και Πλαταιὰς ἀναστάτους πεποιήκασιν (= τις κατέστρεψαν τελείως).

γ) Ταύτην τὴν ὕβριν ἅπαντες ἄνθρωποι δεινοτάτην ἡγοῦνται.

- δ) Ὅθεν οἱ μύες ἐπιλεξάμενοί τινας ἑαυτῶν στρατηγοὺς ἐχειροτόνησαν.
ε) Ἰδίας νόμιζε τῶν φίλων τὰς συμφοράς.
στ) Λακεδαιμόνιοι ἀπέδειξαν τοῦτον στρατηγὸν πάντων.

8. Να εντοπίσετε τα υποκείμενα, αντικείμενα και κατηγορούμενα στα παραδείγματα:

- α. Περικλῆς ἄρχων καὶ στρατηγὸς ἠρέθη.
β. Ἡρακλῆς τῆς Ἑλλάδος κατέστη εὐεργέτης.
γ. Μιλτιάδην ἐδίωξαν οἱ ἔχθροί.
δ. Οἱ θεοὶ δίκαιοί εἰσιν.
ε. Ὁ ἔπαινος ἀρχὴ φιλίας γίγνεται.
στ. Ὅτε ταῦτα ἐγίγνετο, ὁ ἥλιος ἐδύετο.
ζ. Χαλεπὰ τὰ δεινὰ ἐστίν.
η. Ἀποκλείουσιν οἱ βάρβαροι ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ.
θ. Δημοσθένης συνεβούλευεν Ἀθηναίους ἐκπολεμῆσαι Ὀλυνθίους.
ι. Τοῦ πολέμου ἐπαύσαντο οἱ Λάκωνες.
ια. Ἀναμνήσω ὑμᾶς τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους.